

۲۰۰۱ TRIBUN 6, Q1

KOD: TR664

تریبون ۶، بهار ۲۰۰۱

نامه به رئیس جمهور سید محمد خاتمی

بسم تعالی

نامه جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، روزنامه نگاران، نویسندگان، روشنفکران، دانشجویان و تشکلات فرهنگی ترک زبان کشور به ریاست جمهوری

رئیس جمهور محبوب و محترم جمهوری اسلامی ایران جناب آقای خاتمی

بی شک هر قوم و هر ملتی بی هیچ محدودیتی می بایست از تمامی امکانات مادی و معنوی کشوری که در آن زندگی می کند، بهره مند گردد و آزادانه بر مبنای تعلقات قومی و ملی خویش که همانا زبان، تاریخ و فرهنگ از مؤلفه های بارز آن می باشد در جهت تحکیم و تعمیق بخشیدن با اصالت های ملی و هویت قومی به تکاپو پردازد و در تمامی سطوح فرهنگی اعم از مدارس، دانشگاهها و مراکز فرهنگی از جمله رادیو، تلویزیون و دیگر رسانه های ملی بسان روزنامه ها بعنوان دست مایه ای برای هر چه کارآمد نمودن و پویا سازتن فرهنگ خود استفاده نماید و برای صیانت از مرزهای فرهنگی، ملی خویش از سازواره های هویتی خود که فی الواقع به عنوان شناسنامه هر قوم تلقی می گردد به مثابه ابزاری در راه غنا بخشیدن و تثبیت فرهنگ و مدنیت خود در میان دیگر اقشار مختلف

جهان دست یازد و بتواند در تبادل فرهنگها در میان ملل گوناگون جهان به رشد نودن و تعالی و تنویر افکار مردم به نوبه خود سهمی را ایفا نماید که جهان امروز سخت نیازمند تعاطی افکار و گفتگوی فرهنگها و تمدن‌ها در راستای بهینه گردانیدن روابط بین ملت‌ها می‌باشد. ولی متأسفانه با تمامی آنچه که مذکور افتاد بیش از هفتاد سال است که تفکری تمامیت‌خواه و احصارطلب و آلوده با اغراض پان‌فاریسم در تمامی عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و سیاسی ایران با شیوه‌هایی ناصواب و ناکارآمد بدون آنکه مصلحت عمومی جامعه ایران را در نظر بگیرد برای به منصفه ظهور رساندن افکار سلطه‌گرایانه خود بامنیات عدم تحمل دگرپذیری، پیکره فرهنگ اسلامی ایرانی آذربایجان و در کل، ترک‌های ایران رادر زیر آماج تازیانه‌های شوم نژادی به زانو درآورده است و با مستمسک قرار دادن اینکه تعدد زبانی در ایران تهدیدی برای وحدت ملی کشور تلقی می‌گردد آذربایجان را که به تعبیر امام خمینی همیشه سنگر اسلام بوده است با تهمت‌ها و افتراهای کاذب به جرم غیرآرپائی بودن (که در نزد اینان کم جرمی نیست) در یک بایکوت تمام عیار فرهنگی، اجتماعی حتی اقتصادی قرار داده است.

جناب آقای خاتمی مردم آذربایجان برای اینکه از سیطره ضددینی و ضدملی چنین تفکری رهائی یابد و شمیم روح‌نواز اسلامیت و حریت تمامی کیان اسلامی ایران را عطراگین سازد دوشادوش دیگر اقشار مختلف مردم ایران به مبارزه با رژیم منحوس پهلوی پرداخت و بعد از انقلاب نیز این طلایه‌داران فصل حماسه‌ها بسان اسلاف خویش که در حراست و صیانت از امام میهن رشادت‌های بی‌مثالی را از خود به یادگار گذارده‌اند با عنوان یک تکلیف اسلامی و ملی به جبهه‌های نبرد شتافتند و در طول جنگ تحمیلی مهر سکوت بر لب نهادند و از حقوق قانونی و ملی خود که سالیان درازی هیأت حاکمه پهلوی به سرکوب نمودن آن پرداخته بود بخاطر امنیت ملی از مطالبات مدنی خویش صرف نظر نمودند؛ لیکن از فردای پیروزی در جنگ تحمیلی مردم آذربایجان اجرای قوانین الهی و قانونی از طرف دولت وقت را به انتظار نشستند و در طول هشت سال سازندگی که آواز دهل آن گوش فلک را کر کرده بود، صدافسوس که علی‌رغم خواست‌های بی‌شمار و نوشتن طومارهای چندین متری به مسئولان، سهم آنان فقط وعده وعیده‌های توخالی بود و بس.

آقای رئیس جمهور با به وجود آمدن دوم خرداد بارقه امیدی دیگر در دل هر آذربایجانی پدیدار گردید تا شاید اینبار مردم مظلوم آذربایجان بتوانند حقوق پایمال شده خویش را پس از گذشت بیست سال از انقلاب اسلامی بدست بیاورند و با طیب خاطر بسان برادران فارس از تمامی امکانات فرهنگی بهره مند گردند لکن با گذشت بیش از سه سال از شعارهای شماین امر هنوز هم محقق نگشته است و این جای بسی تامل می باشد که چگونه وقتی که مقام معظم رهبری خط بطلان بر تفکر نژادی پان ایرانیست ها می کشد و وحدت ملت ایران را نه زبان فارسی بلکه اسلام قلمداد می کند (سخنرانی مقام معظم رهبری در جمع کارگزاران نظام) و خود جناب عالی در سفر به کشور آلمان می فرمائید که (اصلاحات از میان بردن چهره فخر و تبعیض و پاسداری از حقوق شهروندی و اهتمام به امر عدالت اجتماعی است و اضافه می کنید که هیچ قومی را نمی توان با استناد به هیچ استدلال فلسفی و سیاسی و اقتصادی در حاشیه قرار داد ((حیات نو ۲۳ تیرماه - شماره ۳۳)) و آحاد نمایندگان مجلس شورای اسلامی که شعار ایران برای همه ایرانیان را سرلوحه شعارهای تبلیغاتی خود قرار داده بودند و به نفی طبقه بندی ملت ایران به شهروند درجه یک و درجه دو پرداختند و از طرفی دیگر وقتی که کلام وحی، تمامی انسانها را از هر قوم و قبیله برابر می داند و صرفاً برتری یکی بر دیگری را در تقوا محسوب می دارد و به تعدد زبانی اقوام مختلف اشاره نموده و آن را آیت خود به حساب می آورد و در جایی که حقوق بشر و سازمان علمی فرهنگی یونسکو تمامی حکومت ها و دولت ها را به رعایت حقوق دیگر اقوام فرامی خواند و قانون اساسی، این میثاق همبستگی ملت ایران در اصول مختلفی از جمله اصل های سوم، پانزدهم، نوزدهم و بیستم بر حقوق اقوام و همه ملت به صورت مصرح تأکید می ورزد، اکنون چه کسانی در مقابل این خواست الهی و ملی و همگانی کار شکنی می کنند؟

آقای خاتمی امروز پس از گذشت هفتاد و پنج سال از کاشته شدن تخم شوم نژادپرستی و شوونیستی رژیم پهلوی و همپالگی های وی باز هم ما در بطن جامعه اسلامی ایرانی خویش شاهد هستیم که در مراکز فرهنگی مان بسان صدا و سیما در برپاشنه سابق خود می چرخد و هیچ نوع دگرگونی در سیاست های این مراکز فرهنگی مشاهده نمی شود و مردم ما هنوز هم

انواع تهمت‌ها و تحقیرها و تخطئه‌های قومی را از رسانه‌های مختلف جمهوری اسلامی با تأسف و تأثر به نظاره می‌نشینند.

آقای رئیس‌جمهور چرا کشوری که در طول تاریخ خود شاهد مشارکت دو قوم فارس و ترک در تمامی صحنه‌های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بوده است و این دو قوم دوشادوش همدیگر در سیرتاریخ ایران به حفظ و حراست فرهنگ ایران زمین پرداخته‌اند و در طول ادوار و اعصار مختلف، ماهیچگونه بایکوت فرهنگی و تحقیر متقابل را از این دو قوم مشاهده نمی‌کنیم و برعکس در طول هزکرو اندی سال که ترکان بر این سرزمین حکم می‌راندند، اشاعه فرهنگ و زبان فارسی را ترک‌ها در وجهه‌همت خود قرار داده بودند، اکنون باید در دولت و حکومت اسلامی ما، مراکز فرهنگی با دنباله روی از برتری طلبی‌های نژادی پوچ گذشته که هیچ پشتوانه علمی برای این فزونخواهی‌ها نیست امروزه چترحمایتی خود را در تمامی مقولات فرهنگی و اجتماعی صرفاً بر سر زبان فارسی بگستراند و فرهنگ و زبان ترکی که در طول تاریخ ایران پشتوانه عظیمی برای اسلام و ایران بوده است سر زیر آماج‌رگبارهای تهاجمی خویش و بیگانه رها سازد.

آقای رئیس‌جمهور همه ما باید قبول نمائیم که که کشور ایران مال ملت ایران است و نه مال قومی خاص، چگونگی است که در هنگامه جنگ و نبرد و دفاع از این مملکت تمامی اقوام و پیشاپیش آنها آذربایجانیها در جبهه جنگ به نبرد با دشمن یاغی پردازد و لیکن در زمان صلح و امنیت بر روی حقوق مدنی آنها گرد و غبار نسیان و فراموشی پاشیده شود هیچ، بلکه هویت آنها را، فرهنگ آنها را و زبان آنها را ملعبه و مضحکه خوشی‌های خود می‌سازند و خود را سرآمد اقران قرار می‌دهند.

جناب آقای خاتمی این تفکر غلط که اسلامیت و ایرانیت را در فارس بودن خلاصه می‌سازد باید از اذهان تمامی کسانی که خود را در حصار تنگ تفکرات نژادی محصور ساخته‌اند زدوده شود و این باور عمومی در کل آحاد ملت تقویت شود که می‌توان در عین تکثر فرهنگی و زبانی و قومی، ایرانی سرافرازو ایرانی آباد بوجود آورد.

جناب رئیس جمهور اینک که به یمن انقلاب اسلامی و به میمنت دوم خرداد سر فصل تازه‌یی در جریانات سیاسی، فرهنگی ایران گشوده شده است و دولت جنابعالی تمامی همت خود را بت این عزم استوار ساخته است تا بشکلی کامل تمامی اصول فراموش شده قانون اساسی را به اجرا درآورد مردم آذربایجان در راستای استیفای حقوق اساسی و مطالبات مدنی خویش بی‌صبرانه منتظر پذیرفته شدن خواست‌های ذیل از طرف حکومت اسلامی می‌باشند.

۱ - به اجرا در آمدن اصل پانزدهم قانون اساسی و تحصیل و تدریس زبان ترکی در تمامی سطوح از ابتدائی تا عالیترین سطح دانشگاهی.

۲ - اجرای بند نهم از اصل سوم قانون اساسی که با صراحت از (تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه در تمامی زمینه‌های مادی و معنوی) سخن رانده است که متأسفانه بخش اقلیتی از جامعه ایرانی با فزون طلبی‌های نژادی، تبلیغات بی‌موردی رابویژه در زمینه‌های معنوی نسبت به آذربایجان و مردم ترک زبان به عمل آورده است و هیچ گونه امکانات در بخش‌های فرهنگی در اختیار مردم آذربایجان قرار داده نشده است.

۳ - تسهیل در چگونگی شکل‌گیری مراکز فرهنگی که اشاعه فرهنگ و زبان ترکی را سرلوحه برنامه‌های خود قرار داده‌اند.

۴ - ایجاد فرهنگستان زبان ترکی در جهت پویاتر ساختن زبان ترکی در کنار دیگر زبان‌های عالم اسلام (عربی - فارسی)

۵ - اختصاص یافتن یکی از شبکه‌های تلویزیونی به زبان ترکی در کنار فارسی با این تذکر که امروزه در کشور ما بیش از سی میلیون نفر به این زبان تکلم می‌نمایند.

۶ - توجه به مشکلات اقتصادی و معیشتی منطقه آذربایجان که متأسفانه در چند سال اخیر شاهد احجاف‌های زیادی از این حیث در جامعه هستیم و روزبروز هرچه دشتهای کویری کرمان، رفسنجان و... شکوه و عظمت پیدا میکنند بر فخر و نداری مردم آذربایجان که مقام

معظم رهبری نیز در سفر اخیر خود نه اردبیل به گوشه‌ای از آن اشاره نموده‌اند، افزوده می‌شود.

۷ - هشدار به مقامات سیاسی کشور در مورد اینکه امروز عده‌ای از نژادگرایان و آشوب طلبان قومی خاص با تاسی با اسلاف خود می‌خواهند در منطقه آذربایجان غربی معضل قره‌باغی دیگر را متحمل آذربایجان نمایند و در این گوشه از خاک عزیز کشورمان نحوست و شومی چندین دهد جبل پدرانشان را تکرار نمایند که زاد و ولدهای بی‌حد و حصر و مهاجرت‌های بی‌رویه و نیز ادعاهای کذب و بی‌پایه و اساس یکی از نمایندگان مجلس و چند نویسنده دیگر که دولت باید برای آن تدابیری را اتخاذ نمایند شاهد ادعای ماست.

۸ - بکارگیری نیروهای توانمند بومی آشنا به مبانی فرهنگی منطقه در مدیریت سیاسی و اقتصادی منطقه آذربایجان به ویژه در سطح مدیران ارشد.

والسلام

با آرزوی موفقیت‌های روزافزون برای شما رئیس جمهور فرهنگ دوست در تمامی عرصه‌های جهانی

- ۱ دکتر اکبر اعلمی نماینده تبریز
- ۲ دکتر صدیقی نماینده بناب
- ۳ شهباز حسین‌زاده نماینده میاندوآب، تکاب و شاهین‌دژ
- ۴ محمود یگانلی نماینده ارومیه
- ۵ محمد عباس‌پور نماینده ماکو
- ۶ علی‌اکبر آقایی نماینده سلماس
- ۷ زحمت‌کش نماینده آستارا
- ۸ ولی آذرنوش نماینده اردبیل
- ۹ شهربانو امانی نماینده ارومیه
- ۱۰ جهانبخش محبی‌نیا نماینده میاندوآب، تکاب، شاهین‌دژ
- ۱۱ باقر امامی مرند جلفا
- ۱۲ احمد حکیمی‌پور عضو شورای شهر تهران
- ۱۳ دکتر جواد هیئت
- ۱۴ دکتر حسین محمدزاده صدیق

- ۱۵ دکتر حسین فیض‌الهی وحید
- ۱۶ دکتر علی حسین‌زاده
- ۱۷ دکتر قدیر گلکاریان
- ۱۸ هفته‌نامه نوید آذربایجان ارومیه
- ۱۹ هفته‌نامه احرار تبریز
- ۲۰ هفته‌نامه فردای ما ارومیه
- ۲۱ هفته‌نامه پیام نو تبریز
- ۲۲ امید زنجان
- ۲۳ شمس تبریز
- ۲۴ فصلنامه وارلیق - تهران
- ۲۵ هفته‌نامه امانت ارومیه
- ۲۶ هفته‌نامه آوای اردبیل - اردبیل
- ۲۷ هفته‌نامه صدای ارومیه - ارومیه
- ۲۸ آوای ماکو
- ۲۹ ندای آذربایجان
- ۳۰ فردای روشن - زنجان
- ۳۱ پیک آذر - زنجان
- ۳۲ ماهنامه چیچک تهران
- ۳۳ هفته‌نامه ندای سلدوز - ارومیه
- ۳۴ هفته‌نامه رصد مراغه
- ۳۵ هفته‌نامه ارک تبریز
- ۳۶ روزنامه فجر آذربایجان تبریز
- ۳۷ انتشارات نوبل تبریز
- ۳۸ انتشارات ارک تبریز
- ۳۹ انتشارات اندیشه‌نو تهران
- ۴۰ انتشارات زینب پاشا تبریز
- ۴۱ انتشارات یاران تبریز
- ۴۲ جمعیت دانشگاہیان آذربایجان
- ۴۳ انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه ارومیه
- ۴۴ جمعی از معلمان آموزش و پرورش ارومیه
- ۴۵ جمعی از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه
- ۴۶ جمعی از دانشجویان دانشگاه تبریز
- ۴۷ جمعی از دانشجویان دانشگاه ارومیه
- ۴۸ جمعی از روزنامه‌نگاران آذربایجان غربی
- ۴۹ مهندس علیرضا صرافی
- ۵۰ علی ملازاده
- ۵۱ رشید فرهنگ‌فر عضو هیئت علمی دانشگاه

- ۵۲ مهندس ابراهیم رفر ف
 ۵۳ دکتر هوشنگ عطاپور
 ۵۴ دکتر محمودعلی چهرگانی
 ۵۵ دکتر جمال آیرملو
 ۵۶ رسول کامران
 ۵۷ بهرام اسدی
 ۵۸ مهندس حسن راشدی
 ۵۹ اکبر آزاد
 ۶۰ حمید آرش آزاد
 ۶۱ دکتر آغشین آغمرلی
 ۶۲ محمدرضا هیئت
 ۶۳ مهندس محمدزاده
 ۶۴ اسماعیل هادی
 ۶۵ حسین محمدخانی گونئیلی
 ۶۶ گروه فرهنگی - هنری چیچک‌لر
 ۶۷ خانه مطبوعات آذربایجان غربی
 ۶۸ بهروز ایمانی
 ۶۹ یحیی شیدا
 ۷۰ قاسم ترکان

پیرامون نامه نمایندگان آذربایجان مجلس

بخش فارسی رادیو بی بی سی BBC از لندن شنبه ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۰

محمد خاتمی، رئیس جمهور ایران، در حال بازدید از استان آذربایجان غربی است. آقای خاتمی طی سفر خود علاوه بر افتتاح برخی طرح‌های عمرانی و اقتصادی، در باره مسائل فرهنگی منطقه نیز در دیدار با مقامات این استان گفتگو خواهد کرد. این در حالی است که جمعی از نمایندگان مجلس از شهرهای مختلف استانهای آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و اردبیل و نیز شماری از

روزنامه‌نگاران و دانش‌جویان و شخصیت‌های فرهنگی منطقه در آستانه سفر ریاست جمهوری، در نامه‌ای به او خواستار رفع آنچه که تبعیض فرهنگی نامیده‌اند شده و بخصوص در زمینه آموزش به زبان ترکی تقاضاهای اکیدی را مطرح کرده‌اند. این نامه را نمایندگان چون اکبر اعلمی نماینده تبریز، ولی آذرنوش نماینده اردبیل، شهبانو امانی نماینده از ارومیه، احمد حکیمی پور عضو شورای شهر تهران و مدیرمسئول نشریه امید زنجان و مدیران مسئول بسیاری از نشریات دیگر منطقه امضا کرده‌اند. «صادق صبا»، تحلیلگر امور ایران در «بی‌بی‌سی»، در مورد متن این نامه و اهمیت آن گزارش می‌دهد:

مسئله حقوق اقوام غیرفارس ساکن ایران، یکی از مسائل حساسی است که در سالهای اخیر بارها از طرف روشنفکران این مناطق مطرح شده ولی دولت توجه جدی به آن نکرده است. نامه جمعی از نمایندگان مجلس و نویسندگان ترک‌زبان به رئیس جمهور خاتمی که چندی پیش از سفر امروز او به آذربایجان غربی تهیه شده بود تلاش دیگری است در راستای کسب حقوق برابر فرهنگی برای مردم آذربایجان.

در این نامه گفته شده که بیش از ۷۰ سال است که تفکری تمامیت‌خواه و انحصارطلب و آلوده به اغراض پان‌فاریسم، ترک‌های ایران را در زیر آماج تازیانه‌های شوم نژادی به زانو درآورده و آذربایجان ایران را در یک بایکوت فرهنگی، اجتماعی و حتی اقتصادی قرار داده است. امضاکنندگان نامه که شامل عده‌ای از نمایندگان شهرهای مختلف آذربایجان در مجلس، شخصیت‌های فرهنگی این منطقه، روزنامه‌ها و تشکل‌های فرهنگی مختلف است، از آقای خاتمی گلایه می‌کنند که دوره ریاست جمهوری او نیز به رغم وعده‌های داده شده، تحولی در این وضعیت ایجاد نکرده است. در این نامه از مراکز فرهنگی کشور بخصوص رادیو تلویزیون انتقاد می‌شود که مردم آذربایجان را مورد انواع تحقیرها و تخطئه‌های قومی قرار می‌دهند. نویسندگان نامه می‌گویند که به رغم تفکر نژادی پان‌ایرانیست‌ها، زبان فارسی نمی‌تواند عامل وحدت ملت ایران باشد و ایرانیت در

فارس بودن خلاصه نمی‌شود. در گذشته نیز چندین بار روشنفکران آذربایجان، کردستان و اعراب خوزستان با صدورنامه‌هایی به مقامات دولتی ایران نارضایتی خود را از آنچه که تبعیض قومی و نژادی در ایران می‌دانند ابراز داشته ولی این برای اولین بار است که عده‌ای از نمایندگان مجلس و از جمله اکبر اعلمی نماینده اول تبریز نیز چنین درخواستهایی را مطرح می‌کنند که نشان می‌دهد این مسئله صرفاً به روشنفکران محدود نمی‌شود بلکه به امری عمومی تبدیل شده است. امضاکنندگان این نامه از دولت صریحاً می‌خواهند که با توجه به اصل پانزدهم قانون اساسی، تحصیل و تدریس زبان ترکی در تمامی سطوح از ابتدائی تا عالیترین سطح دانشگاه را به اجرا درآورد، همه تبعیض‌ها علیه ترک‌زبانان را برطرف کند و به اشاعه فرهنگ و زبان ترکی کمک‌رساند. همچنین از دولت خواسته شده که در جهت پویاتر ساختن زبان ترکی یک فرهنگستان زبان ترکی ایجاد کند. آنها همچنین تأکید می‌کنند که چون بیش از ۳۰ میلیون نفر در ایران به زبان ترکی تکلم می‌کنند، یکی از شبکه‌های تلویزیونی را در کنار زبان فارسی به زبان ترکی اختصاص دهد. این یکی از شدیدالحن‌ترین نامه‌هایی است که در سالهای اخیر در مورد تبعیض نژادی در ایران منتشر می‌شود. بسیاری از صاحب‌نظران آذربایجانی نگرانند اگر دولت به خواستهای محدود فرهنگی در این منطقه توجه نکند ممکن است در آینده جریان‌هایی که بخصوص جریانهای خارج از مرزهای ایران از نارضایی مردم آذربایجان برای ایجاد آشوب در منطقه بهره بگیرند ولی ظاهراً عده‌ای از سیاستمداران در مرکز معتقدند که اگر این خواست از آذربایجان و دیگر مناطق عملی شود ممکن است گرایشهای جدایی‌طلبی تقویت شود.